Vooraf: Wij hebben de uitkomsten van de quick-scan begroting 2023 door de rekenkamercommissie uiteraard gelezen. We stellen voor hier een thema-avond of agendapunt aan te wijden, om met raad en college te bekijken welke acties hier al dan niet aan gekoppeld moeten worden.

Als PNL kunnen we uiteraard niet anders concluderen dan dat er een zeer positieve begroting 2023 voor ons ligt. Hierdoor zijn er geen extra lastenverhogingen nodig en het geeft ruimte om een aantal zaken structureel op te pakken. Op verschillende terreinen wordt er dan ook, zoals we hebben afgesproken in het bestuursakkoord, geïnvesteerd. Natuurlijk zijn er meer wensen en ambities, maar er moeten nu eenmaal keuzes worden gemaakt en prioriteiten gesteld.

Buiten alle cijfers om constateren wij dat mensen steeds meer verwachten dat de overheid overal bijspringt en alles oplost. Dat is echter onmogelijk en mensen wordt dan ook steeds vaker gevraagd zelf zaken op te lossen of op te pakken en elkaar daarbij te helpen. Als PNL zijn we van mening dat nog vaker en beter uitgelegd moet worden waarom dit nodig is. Uiteraard dienen mensen die er niet zelfstandig in slagen hun ervaren problemen op te lossen, geholpen te worden.

Als PNL zijn we er steeds meer van overtuigd geraakt dat het aantal fte's binnen het gemeentehuis moet wordt uitgebreid. Wij zijn hier altijd heel terughoudend in geweest en die kritische houding zal niet veranderen, maar we kijken ook reëel naar de situatie. Gezien de forse investering die we nu doen om het aantal fte's uit te breiden, waarbij nog niet geheel bekend is waar mensen worden ingezet, willen wij met grote regelmaat op de hoogte gehouden worden over hoe dit proces verloopt. Wij blijven voorstander van het stellen van prioriteiten en uiteraard slim inzetten van mensen en middelen.

We zetten met deze begroting ook fors in op het verduurzamen van groen en de stimulering van biodiversiteit. Het streven om binnen 15 jaar 75% van het wijkgroen om te vormen naar biodiverser groen vindt PNL, zeker voor de toekomst van onze kinderen, kleinkinderen en de generaties daarna, een goede maar tevens ook erg grote ambitie. De omvormingskosten bedragen 15 jaar lang €300.000 per jaar. Wanneer we de onderhoudskosten *(€20.000 /jaar*), extra geld voor groenbeheer *(€30.000 was €50.000 / jaar*) en het bomenbeheer *(€20.000 /jaar*) bij elkaar optellen, komen de totale EXTRA structurele kosten na 15 jaar op €350.000 per jaar. Dat geld moet er ook in financieel mindere jaren zijn. We roepen op de omvorming naar biodiverser groen per wijk of gebied uit te voeren -en dus niet in kleine stukjes verspreid over de gemeente- zodat dit ook duidelijk zichtbaar is voor iedereen.

Grote uitdagingen liggen er tevens op het gebied van energie- en warmtetransitie. Nu de energieprijzen de pan uitrijzen zien veel mensen het -vooral natuurlijk financiële- belang hiervan nog meer dan voorheen. Zoals in het bestuursakkoord afgesproken zetten we in beginsel in op bewezen en effectieve maatregelen, waarbij energiebesparende maatregelen en zon op dak met voorrang worden gestimuleerd. Geheel in lijn met zoals PNL dat steeds heeft gewild. Het was, is en blijft belangrijk om inwoners in deze transitie op alle mogelijke manieren mee te nemen.

PNL is verheugd dat de integrale verkeerstudie in 2023 -liefst zo spoedig mogelijk- uitgevoerd gaat worden en we hopen dat de uitkomsten vervolgens niet te lang op zich laten wachten. We verwachten hiermee een brede kijk te krijgen op alle lokaal ervaren verkeersproblemen, met een link naar de regionale verkeersproblematiek en toekomstige bouwlocaties. Aansluitend moet vervolgens gekeken worden welke eventueel gewenste oplossingen wel of niet uitvoerbaar zijn.

Langs dit onderzoek loopt het overleg over de oplossingen voor de verkeersproblemen bij de Beekse brug in Beek en Donk en de Deense Hoek N615 in Lieshout. Ook hier worden nu stappen gezet en lijken oplossingen in zicht te komen. Voor wat betreft de N279 zit Laarbeek mee aan tafel en is nu gekozen voor een brede belangenbenadering. In tegenstelling tot wat er in het ED stond, zijn we als Laarbeek akkoord met 2x2 rijbanen wanneer cijfers aangeven dat dit nodig is.

Groei van Laarbeek is voor ons geen doel op zich. Ons streven is bouwen voor groei van de eigen bevolking, zodat jong en oud in eigen dorp kan blijven wonen. Hier komt echter bij dat de regio vraagt om inspanningen van alle gemeenten om de economische groei, en dus het aantal werkenden

en woningzoekenden, bij te kunnen benen. Ook al zouden we dat willen beperken, dan nog zullen ook woningzoekenden van elders in Laarbeek komen wonen, terwijl dat andersom natuurlijk ook gebeurt. Een ander groot probleem is het bouwen van betaalbare woningen. Zeggen dat we dit willen is heel wat anders dan het daadwerkelijk uit kunnen voeren. Dat wordt steeds meer pijnlijk duidelijk. Hier zo slim mogelijk mee omgaan, mogelijkheden benutten en uiteindelijk -soms vervelende- keuzes maken is waar we ons voor geplaatst zien. PNL ondersteund hierbij de lijn die het college heeft ingezet en is, zoals we al langere tijd hebben aangegeven, voorstander van de invoering van een zogenaamd her-structureringsfonds (of vereveningsfonds, zoals het in de begroting wordt genoemd) om goedkope woningbouw meer kans te geven. We zijn dan ook blij dat hier nu naar gekeken gaat worden.

Een groot en belangrijke project is de gebiedsontwikkeling op- en rond de Heuvel in Lieshout. Ook hier is financieel fors ingezet om tot het beste plan te komen. Er is goed naar de inwoners geluisterd en de plannen en mogelijkheden zijn inmiddels naar buiten gekomen. Een supermarkt op de Heuvel is -zoals veel inwoners wilden en ook wij als PNL hebben uitgesproken- van tafel. De komende tijd zullen hierover besluiten genomen worden.

Wanneer opties niet worden afgezegd, zitten onze beschikbare bedrijventerreinen ondertussen vol. Er is veel meer belangstelling dan beschikbare ruimte. Nieuw bedrijventerrein zal daarom gevonden moeten worden en daar wordt ook al aan gewerkt. Daartegenover staat dat met name winkels, meestal gelegen in de kernen, het om meerdere redenen vaak moeilijk hebben. Als gemeente kunnen we niet alles oplossen, maar als PNL vinden we wel dat ondernemers ondersteund moeten worden op gebieden waar dat wel mogelijk is.

Arbeidsmigranten zijn inmiddels onmisbaar geworden voor onze economie. Gelukkig is er sinds kort Laarbeeks beleid voor het huisvesten van deze werknemers. De eerste resultaten daarvan zijn al zichtbaar en daar is PNL positief over. Een veel groter probleem is de huisvesting van vluchtelingen, asielzoekers en statushouders. Laarbeek draagt haar steentje bij, maar daar zitten grenzen aan. De oplossing van deze problemen ligt wat ons betreft vooral op landelijk en Europees niveau.

Op het gebied van veiligheid speelt er heel veel. Het op sterkte houden van brandweerkorpsen is een steeds grotere uitdaging geworden, de politie moet prioriteiten stellen vanwege beschikbare capaciteit en BOA’s hebben een beperkt deel van hun werk overgenomen. Criminelen weten -met name in het buitengebied- hun weg te vinden. Drugs gerelateerde dumpingen, overigens ook andere afvaldumpingen, zijn bijna vaker regel dan uitzondering geworden. Nu de rijksoverheid gemeenten een extra structurele bijdrage geeft kunnen we betrekkelijk goedkoop -€10.000 per jaar- een zogenaamde Groene BOA in dienst nemen om toezicht in het buitengebied te verbeteren. PNL staat achter dit voorstel en wil uiteraard blijvend op de hoogte gehouden worden van de effecten hiervan.

Laarbeek heeft gelukkig nog steeds een bloeiend verenigingsleven. Cultuur, sport en andere sociale bezigheden worden hierdoor ruimschoots gestimuleerd. De gemeente moet wat PNL betreft dit vooral blijven stimuleren door o.a. het voorkomen van niet strikt noodzakelijk regels, meedenken bij vragen en problemen, een goed en eerlijk accommodatiebeleid, en subsidieverlening zonder organisaties hiervan onnodig te afhankelijk te maken.

Liefst hadden we nog veel meer uit deze begroting de revue laten passeren. Dat is omwille van de tijd helaas niet mogelijk. Samenvattend zien we de structurele lasten voor Laarbeek fors toenemen. Het is nu nog niet zozeer een zorg, maar meer een soort van winstwaarschuwing. Wanneer de financiële middelen wat minder worden, en die trend komt een keer weer terug, moet hierop wellicht weer bezuinigd worden. Op dit moment kunnen we uiteraard niet minder dan heel tevreden zijn over de financiële situatie van Laarbeek.

Tenslotte: wij hebben bewust gekozen niet met voorstellen voor nieuw beleid te komen. Onze organisatie is al overbelast en prioriteiten moeten gesteld worden. We willen deze belasting nu niet nog hoger maken. Als laatste bedanken we alle betrokken ambtenaren voor de -soms extra- inzet die ze hebben gedaan om ons van informatie te voorzien en vragen te beantwoorden.